

SERIE 1

LA DICTADURA DE PRIMO DE RIVERA

OPCIÓ A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1

- a) Descriu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com a secundària (no contemporània dels fets) (0,25 punts), com un text historiogràfic, o de contingut històric, de Manuel Tuñón de Lara i altres autors, on es fa una anàlisi de la personalitat del general Miguel Primo de Rivera (0,50 punts).

- b) Digueu quin és el context històric de la font. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font en l'època de la dictadura del general Primo de Rivera, iniciada el 1923 i acabada el 1930 (0,75 punts).

- c) Expliqueu TRES de les característiques del personatge al qual es refereix la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat faci esment a tres de les característiques que apareixen en el text, que són: provinència de la classe terratinent andalusa, conformisme social, provincianisme, masclisme, fascinació per la vida "alegre" de la gran ciutat i per la relació amb classes altes, "senyoritisme", mentalitat militar, defensa de valors tòpics com honor, valor, pàtria, família o religió, manca de cultura intel·lectual o artística, caràcter obert i influenciable pels amics, o capacitat per ser alhora conservador i relativament innovador (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

- a) Expliqueu les causes de l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera, les polítiques repressives que va aplicar, l'obra de govern i les causes del final d'aquest règim polític. (2,50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar les causes de l'adveniment de la dictadura, fent referència a la situació del 1923, amb la qüestió de les responsabilitats del rei en relació amb la guerra del Marroc; els conflictes socials i polítics, i la qüestió catalanista. A les polítiques que aplicà envers el Protectorat de Marroc, amb el desembarcament d'Alhucemas (1,25 punts); a la supressió de la Mancomunitat i la política envers el català; la repressió política i sindical; a la Unió Patriòtica; al Directori Civil; al dirigisme econòmic i a la política d'obres. Cal també que faci referència al desgast del dictador per l'oposició rebuda d'intel·lectuals, republicans, catalanistes i anarcosindicalistes; a la manca de suport d'una part de l'Exèrcit i, finalment, del rei Alfons XIII (1,25 punts).

- b) Expliqueu les conseqüències de la Primera Guerra Mundial a Espanya, la crisi de 1917 i els aspectes polítics, econòmics i de conflictivitat social més destacats del període 1918-1923. (2,50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, a nivell econòmic i social, la crisi política i social de 1917, el malestar obrer pels efectes sobre les condicions de vida de la guerra, el malestar de l'Exèrcit i las Juntas de Defensa; l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona i la vaga general obrera i repressió subsegüent (1,25 punts); la crisi i l'evolució política –amb el govern de concentració– i sindical posterior al final de la guerra fins al 1923, fent esment a la conflictivitat, a la vaga de La Canadenca, al pistolisme, a la lluita patronal i dels Sindicats Lliures i als atemptats de la CNT. (1,25 punts)

EL FRANQUISME A CATALUNYA

Pregunta 1

- a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una imatge o fotografia (0,25 punts) de la primera pàgina o d'una pàgina del diari *La Vanguardia Española*, del dia 24 d'octubre de 1940 (0,50 punts).

- b) Digueu quin és el context històric de la font.

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï històricament la font durant el Franquisme (1939-1975), en concret el seu segon any de vigència a tot l'Estat espanyol, el 1940. (0,75 punts)

- c) Expliqueu el contingut de la font i comenteu les imatges i textos que conté.

[1 punt]

Cal que l'alumnat comenti tant les imatges que conté la font (Himmler passant revista a tropes a l'aeroport; Himmler i les autoritats de Barcelona presenciant la demostració folklòrica regional celebrada en el seu honor al Poble Espanyol de Montjuïc; i un aspecte de la demostració folklòrica) (0,50 punts), com els textos o peus de les imatges, en els quals es cita Himmler com a Reichsführer de les SS i cap de la Policia alemanya, a les autoritats de Barcelona –capità general, governador civil–, i que la demostració folklòrica ha estat organitzada per la "Jefatura Provincial del Movimiento" (0,50 punts).

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

- a) Expliqueu què va suposar la implantació del règim franquista a Catalunya des dels punts de vista polític, econòmic i cultural. Expliqueu la repressió franquista i la lluita antifranquista a Catalunya fins al 1959.

[2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar la supressió de les institucions polítiques catalanes, de la cooficialitat del català i del català de la vida pública; la designació de noves autoritats militars i civils (governos civils, diputacions provincials, ajuntaments i tot tipus de corporacions oficials). La imposició del partit únic Falange Española Tradicionalista y de las JONS a les quatre províncies. L'aplicació d'una política econòmica autàrquica i intervencionista (1,25 punts). Cal que l'alumnat expliqui la repressió franquista sobre els vençuts i sobre la població catalana i expliqui com funcionava (consells de guerra; Llei de responsabilitats polítiques, de repressió de la maçoneria i el comunisme; depuracions; presos, i camps de concentració), així com la repressió específicament dirigida contra la llengua i cultura catalanes. Cal que expliqui, també, la lluita antifranquista esmentant els partits clandestins, els maquis i accions de protesta com la vaga de tramvies de 1951 entre d'altres (1 punt).

- b) Expliqueu el règim franquista a Catalunya durant l'etapa *desarrollista* i els canvis econòmics i socials que va comportar. Expliqueu la lluita política antifranquista a Catalunya des dels anys seixanta fins a la mort del dictador.

[2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar la política econòmica *desarrollista* del règim franquista, aplicada després de l'abandó de la política autàrquica i intervencionista, amb l'establiment d'una liberalització econòmica iniciada amb el Pla d'estabilització (1959) i continuada amb els plans de desenvolupament. Igualment, els efectes que tingué a Catalunya quant a industrialització, urbanització, migracions, turisme i inversió estrangera, amb els correlats de insuficiència d'equipaments i serveis i disfuncions i problemes socials (1,25 punts). Cal, igualment, que expliqui la lluita antifranquista durant els anys seixanta i fins a la mort del dictador incloent el creixement d'una oposició més massiva, obrera (amb l'aparició de CC.OO. i altres sindicats clandestins), estudiantil i ciutadana, així com l'existència de grups de lluita armada com ETA, els GRAPO, el MIL de Puig Antich i d'altres (1,25 punts).

OPCIÓ B

Exercici 1

Pregunta 1

- a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un quadre estadístic (0,25 punts), extret del llibre de Ramon Tamames, *La República: La era de Franco*, on es reflecteix l'evolució de l'atur a Espanya entre 1932 i 1936. (0,50 punts).

- b) Digues quin és el context històric de la font.

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï històricament la font durant la Segona República (1931-1936) (0,75 punts).

- c) Assenyaleu i comenteu quins foren els dos moments de major increment de l'atur continguts en la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat assenyali desembre de 1933 i juny de 1936 com els dos moments de major increment de l'atur i que els comenti en funció dels efectes de la crisi econòmica mundial a l'Estat espanyol i dels canvis polítics dels dos períodes (1 punt).

Pregunta 2

- a) Expliqueu breument qui foren Niceto Alcalá-Zamora, Manuel Azaña, José María Gil-Robles, Alejandro Lerroux i Francisco Largo Caballero; seguidament, expliqueu DUES de les reformes fonamentals que es portaren a terme durant el bienni 1931-1933 i DUES característiques de la Constitució republicana. (2,50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui les figures de Niceto Alcalá-Zamora (president de la República 1931-1936), Manuel Azaña (cap del govern el 1931-1933 i líder d'Izquierda Republicana), José María Gil-Robles (líder d'Acción Popular-CEDA i ministre de la Guerra), Alejandro Lerroux (líder del Partido Republicano Radical i cap de govern el 1933-1935), Indalecio Prieto (líder del PSOE) i Francisco Largo Caballero (també líder del PSOE i UGT, més radicalitzat que Prieto), i destaquï breument llurs trajectòries (1,25 punts). Cal que expliqui dues de les reformes dels primers dos anys, d'entre la militar, l'agrària, la religiosa o la laboral, entre d'altres; també, que expliqui dues característiques de la Constitució, d'entre la pròpia definició que fa d'Espanya ("República democrática de trabajadores de todas las clases", el sistema unicameral, l'Estat integral (possibilitat de regions autònomes), el president de la República escollit cada sis anys o l'àmplia declaració de drets, entre d'altres. (1,25 punts)

- b) Expliqueu i compareu els resultats de les eleccions legislatives espanyoles del novembre del 1933 amb les del febrer del 1936, fent esment dels governs que es formaren i de les polítiques que aplicaren.

(2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui i compari els dos resultats, destacant la victòria del Partido Republicano Radical i de la CEDA, el 1933, i la del Frente Popular (Front d'Esquerres a Catalunya), el 1936, i els governs que es formaren (1,25 punts). Cal que destaquï igualment el govern de Madrid sense la CEDA i amb la CEDA, la contrareforma que endegaren, el conflicte de la Llei de contractes de conreu, la Revolució d'Astúries, els fets de Catalunya i llurs conseqüències. També hauria de fer referència als governs del Front Popular, a la represa i profundització de les reformes del Primer Bienni que emprengueren; i als conflictes polítics i socials anteriors del cop d'Estat de juliol de 1936 (1,25 punts).

ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA DEL 1979

Pregunta 1

- a) Descriu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts), consistent en un text públic de caràcter polític i legislatiu, en concret el Preàmbul de l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 1979 (0,50 punts).

- b) Digueu quin és el context històric de la font. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font durant la Transició (1975-1986), després de l'aprovació de la Constitució de 1978 (0,75 punts).

- c) Comenteu tres de les idees contingudes en la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat comenti tres de les idees següents: el caràcter de l'Estatut de recobriment de l'autogovern de Catalunya; la voluntat de Catalunya de constituir-se en comunitat autònoma i l'homenatge a tots aquells homes i dones que han contribuït a la recuperació de l'autogovern; els valors de llibertat, justícia, igualtat i lluita per la qualitat de vida de tots aquells que viuen, resideixen i treballen a Catalunya, i el lligam entre les llibertats personals i les col·lectives que la Generalitat representa. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

- a) Expliqueu l'evolució política de Catalunya des de l'aprovació de l'Estatut d'autonomia del 1979 fins al 1986. Expliqueu també les característiques de l'Estatut. (2,50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui l'Estatut de Catalunya del 1979 i les seves característiques (Generalitat formada pel Parlament, el President i el Consell Executiu; oficialitat del català, Tribunal Superior de Justícia; competències sobre Dret Civil català, cultura i altres transferides com sanitat i ensenyament, entre d'altres); les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980 i els seus resultats, la formació del govern Pujol, el 23-F a Catalunya (1,25 punts); la tasca de govern duta a terme per la Generalitat d'aquesta època i també de la sorgida de les eleccions de 1984, amb la Llei de normalització lingüística, la de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i la de la policia autonòmica, entre d'altres (1,25 punts).

- b) Expliqueu l'evolució política de Catalunya des de la mort de Franco fins a l'aprovació de l'Estatut sense explicar aquest darrer. (2,50 punts)

Cal que l'alumnat faci referència a la situació política generada per la mort de Franco, a l'Assemblea de Catalunya i l'increment de l'acció de l'oposició per forçar una ruptura democràtica i a les formes que adoptà aquesta, tant a nivell de lluites obreres, estudiantils, de barris, etc; al referèndum de la llei de reforma política de 1976; a la llei d'amnistia i legalització de partits; a la celebració de les eleccions de 1977 i els seus resultats a Catalunya, amb la victòria de les esquerres (PSC i PSUC) (1,25 punts); a l'Assemblea de Parlamentaris, amb la seva demanda d'un Estatut i a l'operació de retorn del president Tarradellas, explicant seguidament l'elaboració de l'Estatut a Sau (1,25 punts).